

Research Paper

Discovering the factors of dissatisfaction in older women-younger men marriages

Mojtaba Noorani¹, Rezvanossadat Jazayeri², Maryam Fatehizadeh³

1. Ph.D Student in Family Counseling, Department of Counseling, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

2. Assistant Professor, Department of Counseling, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

3. Professor, Department of Counseling, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

Citation: Noorani M, Jazayeri R, Fatehizadeh M. Discovering the factors of dissatisfaction in older women-younger men marriages. J of Psychological Science. 2021; 20(104): 1331-1344.

URL: <https://psychologicalscience.ir/article-1-987-fa.html>

ORCID

doi [10.52547/JPS.20.104.1331](https://doi.org/10.52547/JPS.20.104.1331)

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

Older women-younger men marriage, Factors of marital dissatisfaction, Marriage

Background: Numerous studies have examined the causes of dissatisfaction in couples, but a qualitative research that has discovered the factors of dissatisfaction in older women-younger men marriage has been neglected.

Aims: The aim of this study was to discover the factors of dissatisfaction in older women-younger men marriages.

Methods: This research was conducted with a qualitative approach and descriptive phenomenological method. The study population consisted of all older women-younger men marriages in Shiraz in 2009. 12 couples were selected as the sample, using purposive sampling method. The required information was collected through semi-structured interviews to achieve theoretical saturation. Data analysis was performed using the 7-step Colaizzi method.

Results: The analysis of data extracted from interviews with couples, led to the identification of 3 main themes including: individual factors, couple factors, family-social factors and 18 sub-themes as well as 90 concept codes.

Conclusion: In this study, it was concluded that factors such as not paying attention to realistic criteria in choosing a spouse, personal worries and concerns about the future of the relationship, family and social conflicts and dissatisfaction cause and intensified dissatisfaction in relationships that in the absence of communication skills in managing these situations and documenting problems to the older women-younger men marriages, intimacy in various dimensions of the relationship is reduced. The results of this study can provide the basis for the development of preventive programs and the development of an educational model of indigenous counseling for older women-younger men marriages.

Received: 05 Oct 2020

Accepted: 24 Oct 2021

Available: 23 Oct 2021

* **Corresponding Author:** Rezvanossadat Jazayeri, Assistant Professor. Department of Counseling, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

E-mail: r.jazayeri@edu.ui.ac.ir

Tel: (+98) 9177147761

2476-5740/ © 2021 The Authors. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

Marriage is the most meaningful relationship that one can experience in his or her life (Markman, Rhoades, Stanley, Ragan, & Whitton, 2010), a good marriage has a positive effect on the mental health of couples and increases the feeling of satisfaction in families and can also be useful in improving social relations (Yazdan Panah, Shahmoradi, Naghsh, 2018). However, in recent years, due to cultural developments, the criteria for choosing a spouse have changed; Cheraghi et al. (2015) believes that the criteria for marriage in Iranian society have changed from purely family and external criteria to personality and individual criteria. Hossein Khanzadeh et al. (2015), in a descriptive-survey study, showed that six factors: psychological, Socioeconomic, religious, beauty, physical and moral status are the criteria for choosing a spouse in Iranian students.

Age and age difference between couples is one of the essential criteria in choosing a spouse. Studies show that men tend to be a few years older than their spouses on average. This pattern is observed in almost all countries of the world (Kemkes, 2004). A study by Jebraeili and Taheri (2014) showed that in Iran, most men prefer to be older than their wives (on average 2.85 years), and women prefer to be younger than their husbands (on average 4.45 years). Although social developments in the field of marriage seem inevitable, a man's marriage to an older woman is an example of social changes that often confront couples with negative feedback from family, friends, and possibly marriage counselors. Erfanmanesh, Darvizeh, Khosravi, & Hasanzadeh Tavakkoli, 2015; Colette, Banks, & Arnold, 2001). Statistics show that during the last 40 years, this type of marriage has quadrupled in Iran (erfanmanesh et al., 2015). Proulx, Caron, and Logue (2006), argue that increasing a woman's level of education causes her to face more age and educational restrictions in choosing a spouse, which may increase the likelihood of choosing a younger spouse. although not many researches have been done on the factors of satisfaction for Older women-younger men couples, Proulx et al., (2006) pointed to some dissatisfaction of women in these

relationships, such as: looking old and the loss of beauty, reduced intimacy due to age differences that lead to disagreement in some aspects of married life such as power struggles, interests, and fertility, also Colette et al. (2001) found that one of the reasons for the decrease in marital satisfaction with the increasing age difference between couples is sexual orientation changes, and spouses expect different sexual activities from each other, this leads to a mismatch of sexual activity and dissatisfaction among couples. Erfanmanesh et al. (2015), in a study for assessing marital satisfaction for Older women-younger men couples, showed that individual factors, family factors, attitude factors, and motivational factors of couples toward this type of marriage are effective on marital satisfaction of these couples. Esmaeeli Malek Abadi, Kazemnejad, Ghofranipour and Vahabi, (2019), showed that being older than a husband was not identified as a major and significant factor on marital satisfaction, although in this study the age difference of zero to two and a half years was considered and the higher age difference was not addressed. Since the increase of this style of marriage seems inevitable due to the mentioned cultural changes and limited studies have been done in our country in this field, so conducting research on these marriages and discovering their dissatisfaction factors can have important results to increase the quality of these marriages. According to these cases, this study sought to answer this question, what are the factors of dissatisfaction in older women-younger men marriages?

Method

The present study was conducted with a qualitative approach and descriptive phenomenological method. The study population included all couples living in Shiraz in 2019 whose wife was more than 5 years older than her husband and at least one year had passed since their marriage. The sampling method used was purposive sampling, the number of samples based on the saturation principle continued until no new data emerged during the acquisition of information. This saturation occurred after the interview with the tenth couple, and in order to ensure data saturation, the interview with the other two

couples was continued. The inclusion criteria were: willing to participate in the study.

Table 1. Demographic information

Participant	Age	Education	Occupation	Age difference	Duration of marriage	Children
1	husband 32	bachelor	self-employment	6	6	2
	wife 38	Master	Employee			
2	husband 28	diploma	self-employment	5	2	---
	wife 33	high school	housewife			
3	husband 44	diploma	Employee	6	6	---
	wife 50	bachelor	Employee			
4	husband 30	bachelor	self-employment	8	6	1
	wife 38	Master	Employee			
5	husband 35	diploma	self-employment	7	1	---
	wife 42	bachelor	housewife			
6	husband 27	bachelor	self-employment	5	3	---
	husband 32	bachelor	teacher			
7	wife 29	bachelor	self-employment	7	2	---
	husband 36	diploma	housewife			
8	wife 30	Associate degree	Employee	12	7	2
	husband 42	diploma	housewife			
9	wife 43	bachelor	Employee	5	4	2
	husband 48	PhD	Doctor			
10	wife 35	diploma	self-employment	5	5	2
	husband 40	diploma	self-employment			
11	wife 27	bachelor	self-employment	8	2	---
	husband 35	bachelor	housewife			
12	wife 24	diploma	Unemployed	8	1	---
	husband 32	bachelor	housewife			

women at least 5 years older than men, at least one year after marriage, and finally, couples who are not in the process of divorce. To analyze the data, the Colaizzi 7-step method was used. In-depth and semi-structured interviews were used to collect information. In this way, the interview creates the conditions for participants to describe their point of view as they have experienced it using their own culture and literature. Twenty-four semi-structured interviews were conducted individually with 12 couples, each lasting between 60 and 90 minutes. Recorded interviews were quickly implemented, and the results were extracted, and analyzed over a period of one month. women at least 5 years older than men, at least one year after marriage, and finally, couples who are not in the process of divorce. To analyze the data, the Colaizzi 7-step method was used. In-depth and semi-structured interviews were used to collect information. In this way, the interview creates the conditions for participants to describe their point of view as they have experienced it using their own culture and literature. Twenty-four semi-structured interviews were conducted individually with 12 couples, each lasting between 60 and 90 minutes.

Recorded interviews were quickly implemented, and the results were extracted, and analyzed over a period of one month.

Results

Analysis of data extracted from interviews with couples led to the identification of 3 main themes including individual factors, couple factors, family-social factors, and 18 sub-themes as well as 90 concept codes. Individual factors include 5 sub-themes (unstable emotional security, dissatisfaction due to physical incompatibility, irrational choice in marriage, decreased self-esteem, and negative emotions) and couple factors include 8 sub-themes (dysfunctional problem solving, poor communication skills, Poor recreation and social intimacy, conflict in roles and responsibilities of the couple, difficulty in sexual relations, differences in emotional expression, difficulty in financial management, differences in childbearing) and family social factors including 5 sub-themes (family opposition, negative beliefs about the age difference in the family, negative beliefs and feedback from society, worries about facing negative attitudes in society).

Conclusion

The present qualitative research with the method of descriptive phenomenology sought to answer the question, what are the causes of dissatisfaction in older women-younger men marriages? Analysis of the findings led to the identification of 3 main themes, 18 sub-themes, and 90 initial codes. The three main themes obtained from the results included individual factors, couple factors, and family-social factors.

In general, the results of the present study showed that in dissatisfied couples in older women-younger men marriages, most of the dissatisfaction is rooted in irrational and unrealistic choices in marriage, which usually contradicts the initial beliefs of marriage among couples. Concerns such as the fear of infidelity or the loss of interest in the future due to the regret of the spouse, as well as anxiety caused by physical incompatibility, which can affect the emotional security of the person in the relationship.

Differences in age differences and, consequently, differences in couple's attitudes toward life lead to a lack of understanding of each other, which can negatively affect the patterns of solving problems, and the communication skills of couples. In these marriages, there are extreme efforts to keep the man satisfied in sexual relations, which can be due to a lack of self-confidence in women. Concerns about infertility due to age, female concern due to uncertainty about the quality of the relationship and immaturity of the man as a father, lack of adequate financial conditions due to the age of the husband are the reasons raised by couples about differences in childbearing. Differences in family relationships have a significant negative impact on the quality of communication between these couples. Families are reluctant to support couples due to dissatisfaction with this model of marriage and gradually interfere in the couple's relationship, these pressures lead to tension between couples and families. When a suitable solution to these tensions is not found, it leads to the couple being away from their families and creating a sense of family loss, which causes negative feelings and intense resentment in between couples to the point that they either seek to find fault with each other or find no other way but to avoid families. This kind of marriage is one of the issues that is still

considered as a social deconstruction in our society, and there are not many positive beliefs about this lifestyle. Social rejection leads to the creation of negative social labels by society and creates a feeling of discouragement and frustration in such marriages and has a significant negative impact on the couple's sense of satisfaction. Concern and fear of such judgments reduce their communication and try to avoid social judgment by hiding their age differences from others. The results of this study are in line with the findings of Proulx et al. (2006), Banks and Arnold (2001), Brings and Winter (2001). Proulx, Caron, & Logue (2006) point to some factors of dissatisfaction in women who are in a relationship with men younger than themselves, including the problem of looking old and losing beauty, reduced intimacy due to differences in the age that leads to disagreement in areas such as power struggles, interests, and fertility, the rejection by friends and family. Brings and Winter (2000), in a study of relationships between older women-younger men, found that women may feel bad about making more money from their husbands which in some cases leads to conflict between couples. In the results of the present study, also, irresponsibility, male dissatisfaction with his position in the family, weakening of men in accepting social responsibilities, lack of coordination in accepting household responsibilities, the dependence of male to cling to the strong person are such reasons for couples to express marital dissatisfaction.

Among the studies that have inconsistent results with the results of the present study, Esmaeeli-Malekabadi et al (2020), in a study showed that older women-younger men marriages not identified as a major and significant factor on satisfaction, although in this study the age difference of zero to two and a half years was considered and no higher age difference was addressed. Since the age difference of 2.5 years can be considered as a close age difference, it may not have a significant effect on the satisfaction of couples. In the present study, the minimum age difference between couples was 5 years.

This study, like all studies, had its limitations. Since the researcher sought to discover the factors of dissatisfaction related to the age difference, the role of the child and parenting differences in these factors

were omitted, because the existence of remarriage and the presence of a child from a previous marriage in these marriages is significant and affects differences in parenting. Although the researcher tried to analyze the factors influencing the difference in education, occupation, these variables can affect the results.

For future research in this field, it is suggested that due to the limited research conducted in this field, taking into account cultural considerations, to develop a coherent and research-based indigenous model to increase marital satisfaction of these couples. Also, by conducting research in other societies, a better understanding of the role of cultural factors in these marriages can be achieved.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: The authors extracted this article from the PhD dissertation of the first author, in Family Counseling, Department of Counseling, University of Isfahan, Isfahan, Iran. Ethical considerations like gaining the informed consent of the participants and the confidentiality of responses were considered in this research.

Funding: This study was conducted as a PhD thesis with no financial support.

Authors' contribution: he first author was the senior author, the second were the supervisors and the third and forth was the advisors.

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: I would like to appreciate the supervisor, the advisors, the participants.

کشف عوامل نارضایتی در ازدواج‌های سن معکوس

مجتبی نورانی^۱، رضوان‌السادات جزایری^{۲*}، مریم فاتحی‌زاده^۳

۱. دانشجوی دکتری مشاوره خانواده، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

۲. استادیار، گروه مشاوره، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

۳. استاد، گروه مشاوره، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

مشخصات مقاله

چکیده

کلیدواژه‌ها:

اختلاف سن معکوس،

عوامل نارضایتی زناشویی،

ازدواج

زمینه: مطالعات متعددی به بررسی علل نارضایتی در زوج‌ها پرداخته‌اند، اما پژوهشی کیفی که به کشف عوامل نارضایتی در ازدواج‌های سن معکوس پرداخته باشد، مغفول مانده‌است.

هدف: هدف از این پژوهش، کشف عوامل نارضایتی در ازدواج‌های سن معکوس بود.

روش: این پژوهش با رویکرد کیفی و روش پدیدارشناسی توصیفی انجام شد. جامعه مورد مطالعه را تمامی ازدواج‌های سن معکوس شهر شیراز، در سال ۱۳۹۸ تشکیل دادند. ۱۲ زوج، با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند به عنوان نمونه انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته تا رسیدن به اشباع نظری جمع‌آوری شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش ۷ مرحله کلایزی انجام گردید.

یافته‌ها: تجزیه و تحلیل داده‌های مستخرج از مصاحبه با زوج‌ها، منجر به شناسایی ۳ مضمون اصلی شامل: عوامل فردی، عوامل زوجی، عوامل خانوادگی - اجتماعی و ۱۸ مضمون فرعی و همچنین ۹۰ کد مفهومی گردید.

نتیجه‌گیری: در این پژوهش استنتاج شد که عواملی مانند عدم توجه به ملاک‌های واقع‌بینانه در انتخاب همسر، نگرانی‌های فردی و دغدغه‌های مربوط به آینده رابطه، مخالفت‌ها و نارضایتی‌های خانوادگی و اجتماعی، باعث بروز و تشدید نارضایتی در ازدواج‌های سن معکوس می‌شود که در صورت نداشتن مهارت‌های ارتباطی در مدیریت این شرایط و اسناد دادن مشکلات به اختلاف سنی، صمیمیت در ابعاد مختلف این ازدواج‌ها کاهش می‌یابد. نتایج این پژوهش می‌تواند زمینه را برای تدوین برنامه‌های پیشگیرانه و تدوین یک الگوی آموزشی مشاوره‌ای بومی، ویژه ازدواج‌های سن معکوس فراهم آورد.

دریافت شده: ۱۳۹۹/۰۷/۱۴

پذیرفته شده: ۱۳۹۹/۰۸/۰۳

منتشر شده: ۱۴۰۰/۰۸/۰۱

* نویسنده مسئول: رضوان‌السادات جزایری، گروه مشاوره، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

رایانامه: r.jazayeri@edu.ui.ac.ir

تلفن: ۰۹۱۷۷۱۴۷۷۶۱

مقدمه

یک جامعه سالم، وابسته به تشکیل خانواده‌های پایدار، پویا و با نشاط است. یکی از شرایط محیط ایمنی بخش، وجود یک خانواده مستحکم، گرم، صمیمی و دارای احترام متقابل است به گونه‌ای که راحتی و آسایش همسران و اعضای خانواده را در پی داشته باشد، از طرفی دیگر، استواری و استحکام خانواده به ازدواج و رابطه زناشویی پایدار و بنیادین بستگی دارد (حسینی قیداری، گودرزی، احمدیان، یاراحمدی، ۱۳۹۹).

ازدواج به دلایل متفاوتی از طرف زوجین دنبال می‌شود. برخی ملاک خود را در ازدواج، مبتنی بر عشق و برخی تأمین نیازهای مادی، جسمی، عاطفی - هیجانی و برخی نیز ترکیب همه این‌ها می‌دانند (تسای، ۲۰۱۶). تشکیل زندگی مشترک هر چند نقش بسزایی در افزایش بهداشت روان فردی و اجتماعی دارد، اما عدم توجه به ملاک‌های صحیح و اهمیت ندادن به شناخت پیش از ازدواج، منجر به شکل‌گیری انتظارات غیرواقع‌بینانه شده که می‌تواند اثرات منفی ارتباطی را به دنبال داشته باشد. بررسی تحقیقات مختلف درباره عوامل نارضایتی زناشویی نشان می‌دهد که عوامل مختلفی بر ابعاد کیفیت رابطه زناشویی اثرگذار است. در این راستا، هوشمندی، احمدی و کیامنش (۱۳۹۸)، در پژوهشی به روش مرور سیستماتیک، بر ۵۸ مطالعه مرتبط با تعارضات زناشویی در ۲ دهه اخیر، به عوامل خانوادگی، فردی، محیطی و معنوی، به ترتیب به عنوان مهم‌ترین عوامل تعارضات زناشویی اشاره کردند.

شکری و متینی (۱۳۹۸)، اظهار کرده‌اند که عوامل شناختی (ادراک گزینشی، اساندها، انتظارات)، نقش بنیادی و تعیین‌کننده‌ای در ایجاد و تداوم تعارض در ارتباطات بین زوجین دارند. به‌طوری‌که، هر انتظار نادرست زوجین از یکدیگر به صورت ناکارآمد بروز کرده و با نشان دادن رفتار منفی از حل تعارض ممانعت می‌نماید.

رضازاده، بهرامی احسان، فاضل و فلاح (۱۳۹۷)، در یک تحلیل اکتشافی با عنوان، بررسی عوامل زمینه‌ای و علل مؤثر بر طلاق، در مراجعه‌کنندگان به دو مجتمع قضایی خانواده در شهر تهران و یک مجتمع در شهر یزد نشان دادند که، در دوران پیش از ازدواج، توجه نکردن به عوامل مهمی مانند، تحقیق نکردن درباره همسر، نداشتن دوره نامزدی، وجود سابقه طلاق در خانواده فرد، داشتن ازدواج قبلی، ازدواج اجباری، مخالفت خانواده با

ازدواج فرد و ممانعت خانواده همسر با ازدواج فرد، از عوامل تأثیرگذار در شکل‌گیری طلاق می‌باشند. عدم توجه به عوامل نارضایتی در ازدواج، می‌تواند منجر به بروز آسیب‌های فردی، خانودگی و اجتماعی شود. توجه به ملاک‌های واقع‌بینانه در شناخت پیش از ازدواج در تشکیل ازدواج واقع بینانه نقش مهمی ایفا می‌کند. حسین‌خانزاده و همکاران (۱۳۹۴)، در پژوهشی توصیفی - پیمایشی با عنوان، شناسایی و اولویت‌یابی ملاک‌های انتخاب همسر در دانشجویان مجرد دانشگاه گیلان، در یک نمونه ۳۷۲ نفری، نشان دادند که، شش عامل: روانشناختی، وضعیت اقتصادی - اجتماعی، وضعیت مذهبی، وضعیت زیبایی، وضعیت ظاهری و وضعیت اخلاقی به عنوان معیارهای انتخاب همسر در دانشجویان می‌باشند. ملاک سن و اختلاف سنی بین زوجین، یکی از معیارهای مهم در انتخاب همسر به حساب می‌آید، مطالعات نشان می‌دهند که مردان به طور متوسط گرایش به چند سال بزرگ‌تر بودن از همسران شان دارند و زوج‌های مرد - بزرگ‌تر^۱ از زوج‌های زن بزرگ‌تر^۲ شایع‌تر هستند. این الگو تقریباً در همه کشورهای جهان مشاهده می‌شود (کمکس - گراتنالر، ۲۰۰۴). در کشور ما نیز به مانند اغلب کشورها، الگوی سنی مرد - بزرگ‌تر الگوی رایج می‌باشد. آمارها نشان می‌دهند که نزدیک به ۷۵٪ از ازدواج‌های ثبت شده در کشور را این سبک ازدواج‌ها تشکیل می‌دهند (سالنامه آماری سازمان ثبت احوال ایران، ۱۳۹۷).

جبرائیلی و طاهری (۱۳۹۳)، در یک مطالعه پیمایشی با عنوان نقش ارزش‌های فرهنگی در ترجیح‌های سن ازدواج و تفاوت سنی زوجین، در یک نمونه ۳۴۴ نفری از دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی، نشان دادند که، در ایران اغلب پسران ترجیح می‌دهند از می‌دهند از همسر خود کوچک‌تر (به طور متوسط ۴/۴۵ سال) باشند. با این وجود در سال‌های اخیر هنجارهای اجتماعی ازدواج تغییرات زیادی یافته است و شاهد رشد ازدواج‌هایی هستیم که در آن‌ها سن خانم‌ها بیشتر از آقایان می‌باشد و به بیانی دیگر دارای "اختلاف سنی معکوس" هستند. بر اساس سالنامه آماری سازمان ثبت احوال ایران (۱۳۹۷)، نزدیک به ۱۱٪ ازدواج‌ها، ازدواج‌های سن معکوس هستند. این ارقام نشان دهنده رشد چهار برابری این نوع ازدواج‌ها طی ۴۰ سال گذشته است (عرفان منش، درویره، خسروی، حسن‌زاده، توکلی، ۱۳۹۴).

¹. Man-older couples

². woman-older couples

موننتگرو (۲۰۰۳)، در مطالعه‌ای با عنوان سبک‌های زندگی و قرارهای عاشقانه، با بررسی ۱۴۰۷ مرد و ۲۰۹۴ زن در رده سنی ۴۰ تا ۶۹ سال در آمریکا به این نتیجه رسید که ۲۰٪ از زنانی که مورد بررسی قرار گرفتند در ارتباط با مردانی قرار داشتند که پنج سال یا بیشتر از خودشان جوان‌تر بودند. هر چند تحقیقات زیادی در مورد علت شکل‌گیری و میزان رضایت در ازدواج‌های سن معکوس انجام پذیرفته است، اما محدود مطالعات صورت گرفته به برخی از این دلایل اشاره کرده‌اند. به عنوان مثال، پرولکس، کارسون و لاگ (۲۰۰۶)، در پژوهشی کیفی با عنوان زنان مسن‌تر، مردان جوان‌تر: نگاهی به پیامدهای اختلاف سنی در ازدواج، در مصاحبه با ۸ زوج با اختلاف سنی معکوس (بیش از ۱۰ سال)، نتیجه گرفتند که، افزایش سطح تحصیلات ممکن است با افزایش گرایش زنان به مشارکت در روابط ناهمگون مرتبط باشد، شاید به دلیل این واقعیت که زنان دارای سطح تحصیلات بالاتر، دیرتر ازدواج می‌کنند و بنابراین دایره انتخاب جفت‌های بالقوه‌شان محدود می‌شود که باعث افزایش احتمال ازدواج با فردی جوان‌تر می‌شود.

همچنین عرفان منش و همکاران (۱۳۹۴)، در پژوهشی با بررسی کیفی عوامل زمینه‌ساز رضایت زناشویی در زوجین با تفاوت سنی معکوس نشان دادند که، مهم‌ترین دلایل شکل‌گیری این ازدواج‌ها از دید زنان، وجود عشق و علاقه، لذت‌بخش بودن کار و تعامل با یکدیگر، اعتماد به نفس بالا، قدرت تصمیم‌گیری و نگرش مثبت زن نسبت به خود، به ویژه در مورد چهره خود بوده، همچنین مردان معتقدند از نظر ظاهری، عقلی و عاطفی مسن‌تر و پخته‌تر از سن خود به نظر می‌رسند.

با توجه به گسترش قابل توجه الگوی ازدواج با سن معکوس، شاهد شکل‌گیری ازدواج‌هایی هستیم که نه تنها با مشکلات معمول اغلب روابط مواجه هستند، بلکه به واسطه مخالفت‌های خانوادگی - اجتماعی تنش‌های منحصربه‌فردی را تجربه کرده که بر هیجانات فردی و تعاملات بین فردی و بروز نارضایتی‌های زوجی اثر منفی می‌گذارد. کالت، بانکس و آرنولد (۲۰۰۱)، در تحقیقی از ۱۲۲ شرکت‌کننده، درباره عقاید مربوط به شرکای جنسی با اختلاف سنی زیاد، به این نتیجه رسیدند که، روابط با اختلاف سنی زیاد بطور معناداری کمتر مورد پذیرش بودند و همچنین نظرات منفی نسبت به روابطی که زن بزرگ‌تر از مرد می‌باشد شدیدتر می‌باشد. دغدغه‌های ناشی از بازخورد جامعه و همچنین نداشتن مهارت‌های ارتباطی مناسب، به

شکل‌گیری و تشدید دغدغه‌های فردی و زوجی در این ازدواج‌ها دامن می‌زند. پرولکس و همکاران (۲۰۰۶)، به برخی از عوامل نارضایتی در زنان بزرگ‌تر از شریک زندگی‌شان، اشاره کردند، از جمله: معضل پیر به نظر رسیدن و از دست دادن زیبایی، کاهش صمیمیت تحت تأثیر اختلاف سنی که منجر به عدم توافق در حیطه‌هایی مانند جدال قدرت، علاقه‌مندی‌ها و باروری می‌گردد. عدم پذیرش و درک این نوع رابطه از طرف دوستان و اینکه اکثر این زنان، داغ‌ننگ اجتماعی پیرامون ازدواج خود را با کناره‌گیری از روابط دوستانه و فشار اجتماعی از طرف دوستان و خانواده، تجربه می‌کنند. همچنین بسیاری دیگر، عامل جذب شدن خود به چنین رابطه‌ای را فقط جوانی طرف مقابل و جذابیت فیزیکی یا سرزندگی همسرشان اعلام کردند و اینکه بودن در چنین رابطه‌ای احساس جوان‌تر بودن به آن‌ها می‌دهد.

همچنین تحقیقات نشان می‌دهد اختلاف سنی، جدال بر سر مسائل مالی و همچنین نقش‌ها و وظایف خانگی زوج‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد (کارولا و همکاران، ۲۰۱۹).

برینگس و وینتر (۲۰۰۰)، در تحقیقی درباره روابط بین زنان بزرگ‌تر - مردان جوان‌تر نشان دادند، مردانی که در دهه بیست زندگی‌شان با زنانی بزرگ‌تر از خود رابطه دارند، به این دلیل که هنوز به این نتیجه نرسیده‌اند که چه کسی هستند و از زندگی چه می‌خواهند، ممکن است به اندازه یک مرد مسن‌تر، آمادۀ درگیر شدن در یک رابطه متعهدانه نباشند.

از طرفی برخی از پژوهش‌ها نقش اختلاف سنی را در نارضایتی زوجین معنادار نمی‌دانند. به عنوان مثال، اسماعیلی ملک‌آبادی، کاظم‌نژاد، غفرانی پور و وهابی در پژوهشی توصیفی - تحلیلی با عنوان، بررسی میزان رضایت‌مندی زناشویی در زوجین با سن معکوس (۱۳۹۸)، که بر روی دو گروه ۵۲ نفری از زوجین شهرستان نجف‌آباد انجام شد، نشان دادند که، عامل سن معکوس تا ۲/۵ سال، به عنوان یک عامل اصلی و معنادار بر روی رضایت‌مندی زناشویی شناسایی نشد.

همچنین لهملیر و آگنیو (۲۰۰۸)، در مطالعه‌ای درباره تعهد در روابط عاشقانه، بر اساس پیش‌بینی‌کننده‌های فرهنگی - اجتماعی و تکاملی، نتیجه گرفتند که، تعهد در روابطی که زن از مرد بزرگ‌تر است، بیشتر می‌باشد. افزایش آماری این ازدواج‌ها و شرایط خاص این سبک زندگی، مسئولین امر در حوزه مسائل فرهنگی را بر آن داشت تا در شهر شیراز در قدم اول و

در مرحله دوم، پژوهشگر تمام اظهارات مرتبط با پدیده مورد بررسی را، شناسایی کرد. در مرحله بعد، معانی مرتبط با پدیده از گزاره‌های قبلی مستخرج گردید. در مرحله چهارم، این معانی استخراج شده، مفهوم‌سازی و ۹۰ کد بدست آمد. سپس با بازخوانی مکرر کدها، مفاهیم فرموله شده و در درون دسته‌ها، و خوشه‌های موضوعی قرار گرفته و ۱۸ مضمون فرعی به‌دست آمده، و در مرحله ششم، با ترکیب کردن کلیه مفاهیم استنتاج شده به درون یک توصیف جامع و کامل از همه جزئیات پدیده مورد نظر، مضامین فرعی بدست آمده در ۳ مضمون اصلی قرار داده شدند. در آخرین مرحله، جهت اطمینان از موثق بودن یافته‌ها، پژوهشگر نتایج بدست آمده را به شرکت کنندگان ارجاع داد تا مطمئن شود که این نتایج با تجربه زیسته شرکت کنندگان مرتبط است (مارو، رودریگز، کینگ، ۲۰۱۵).

ب) ابزار

ماهیت اکتشافی پژوهش، انعطاف‌پذیری بالای پژوهشگر را جهت کاوش موضوعات تازه و مبهم می‌طلبید. بر این اساس از روش مصاحبه عمیق و نیمه‌ساختاریافته جهت جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. با این روش، و تحلیل نتایج صورت پذیرفت. مصاحبه‌ها با یک سؤال کلی در مورد نظر افراد درباره ازدواج با اختلاف سنی معکوس آغاز و در طول انجام پژوهش چگونه است؟" و یا "می‌توانید بیشتر توضیح دهید؟". جهت دستیابی به جزئیات و اطلاعات غنی‌تر استفاده شد.

مصاحبه شرایطی به وجود می‌آورد تا شرکت کنندگان دیدگاه خود را آن گونه که تجربه کرده‌اند با استفاده از زبان و ادبیات خاص خود تشریح کنند. ۲۴ مصاحبه نیمه‌ساختاریافته به صورت فردی از ۱۲ زوج انجام گرفت که از سؤالات کاوشگراییانه مانند: "نظر اولیه شما قبل از ازدواج در مورد تفاوت سنی چه بود؟"، "در حال حاضر واکنش خانواده‌ها به رابطه شما هر مصاحبه بین ۶۰ تا ۹۰ دقیقه به طول انجامید. مصاحبه‌های ضبط شده به سرعت پیاده‌سازی شدند و در یک بازه یک ماهه نتایج مستخرج، و تجزیه و تحلیل نتایج صورت پذیرفت. مصاحبه‌ها با یک سؤال کلی در مورد نظر افراد درباره ازدواج با اختلاف سنی معکوس آغاز و در طول انجام پژوهش از سؤالات کاوشگراییانه مانند: "نظر اولیه شما قبل از ازدواج در مورد تفاوت سنی چه بود؟"، "در حال حاضر واکنش خانواده‌ها به رابطه شما

در حال حاضر در کل استان فارس، با تأیید شورای انقلاب فرهنگی کشور، افرادی که تصمیم به ازدواج دارند و در آن زن ۵ سال یا بیش‌تر بزرگ‌تر از مرد است، به منظور دریافت جواب آزمایش خون، جهت تحویل به محضر رسمی ازدواج برای ثبت عقد، با همکاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز، می‌بایست حداقل یک جلسه مشاوره پیش از ازدواج را در مرکز مشاوره بهارنکو بگذرانند. از آنجایی که افزایش این سبک ازدواج‌ها به دلیل تحولات فرهنگی یاد شده، اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد و مطالعات محدودی در کشور ما در این زمینه صورت پذیرفته، لذا انجام پژوهش درباره این ازدواج‌ها و کشف عوامل نارضایتی آن‌ها، می‌تواند نتایج مهمی را برای افزایش کیفیت زندگی در این ازدواج‌ها در پی داشته و از طرفی به متخصصان و متصدیان حوزه فرهنگی نیز جهت اتخاذ تدابیر صحیح و کارآمد و آموزش‌های مورد نیاز برای این زوج‌ها کمک کننده باشد، با توجه به این موارد، این پژوهش با رویکرد کیفی به دنبال پاسخ به این سؤال بود که عوامل نارضایتی در ازدواج‌های سن معکوس چگونه هستند؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت کنندگان: پژوهش حاضر با رویکرد کیفی و روش پدیدارشناسی توصیفی انجام شد. جامعه مورد مطالعه شامل کلیه زوج‌های با اختلاف سنی معکوس بیش از ۵ سال، ساکن شهر شیراز در سال ۱۳۹۸ بودند که حداقل یک سال از ازدواج آنان گذشته باشد. روش نمونه‌گیری مورد استفاده، نمونه‌گیری هدفمند بود، تعداد نمونه نیز بر اساس اصل اشباع تا وقتی تداوم پیدا کرد که در جریان کسب اطلاعات، هیچ داده جدیدی پدیدار نشد. این اشباع پس از مصاحبه با دهمین زوج اتفاق افتاد و به منظور اطمینان از اشباع داده‌ها، مصاحبه با دو زوج دیگر ادامه پیدا کرد. معیارهای ورود به پژوهش عبارت بودند از: تمایل به شرکت در پژوهش، زنان حداقل ۵ سال بزرگ‌تر از مردان، حداقل یکسال از ازدواجشان گذشته باشد و در نهایت، زوج‌هایی که در فرایند طلاق نباشند و ملاک‌های خروج نیز عبارت بودند از داشتن بیماری جسمی، اختلالات روانشناختی و عدم همکاری در روند پژوهش.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش ۷ مرحله‌ای کلایزی استفاده گردید. بر اساس این روش، ابتدا پژوهشگر با خواندن دقیق و مکرر مصاحبه‌ها و توصیف شرکت کنندگان با اطلاعات به دست آمده آشنا شد.

چگونه است؟" و یا "می‌توانید بیشتر توضیح دهید؟". جهت دستیابی به جزئیات و اطلاعات غنی‌تر استفاده شد.

یافته‌ها

در این پژوهش ۲۴ نفر در قالب ۱۲ زوج، شرکت داشتند، اطلاعات جمعیت‌شناختی این افراد در جدول ۱ آمده است. همان‌طور که در جدول

۱ مشاهده می‌شود، میانگین سنی زنان در این پژوهش، ۳۸/۱۶ سال و میانگین سنی مردان ۳۲/۰۸ می‌باشد. میانگین اختلاف سنی معکوس در شرکت‌کنندگان ۶/۰۸ سال و میانگین مدت زمان ازدواج ۳/۹ سال می‌باشد. تجزیه و تحلیل داده‌ها در خصوص عوامل نارضایتی در ازدواج‌های با اختلاف سنی معکوس، منجر به شناسایی ۳ مضمون اصلی، ۱۸ مضمون فرعی و ۹۰ کد مفهومی گردید. یافته‌ها در جدول ۲ آمده است.

جدول ۱. اطلاعات جمعیت شناختی

شماره شرکت‌کننده	سن	مدرک تحصیلی	شغل	مدت ازدواج	اختلاف سنی	تعداد فرزند
۱	مرد	۳۲	لیسانس	آزاد	۶	۲
	زن	۳۸	فوق لیسانس	کارمند	۶	---
۲	مرد	۲۸	دیپلم	آزاد	۵	---
	زن	۳۳	سیکل	خانه‌دار	۲	---
۳	مرد	۴۴	دیپلم	کارمند	۶	---
	زن	۵۰	لیسانس	کارمند	۶	---
۴	مرد	۳۰	لیسانس	آزاد	۸	۱
	زن	۳۸	فوق لیسانس	کارمند	۴	---
۵	مرد	۳۵	دیپلم	آزاد	۷	---
	زن	۴۲	لیسانس	خانه‌دار	۱	---
۶	مرد	۲۷	لیسانس	آزاد	۵	---
	زن	۳۲	لیسانس	معلم	۳	---
۷	مرد	۲۹	لیسانس	آزاد	۷	---
	زن	۳۶	دیپلم	خانه‌دار	۲	---
۸	مرد	۳۰	فوق دیپلم	کارمند	۱۲	۲
	زن	۴۲	دیپلم	خانه‌دار	۷	---
۹	مرد	۴۳	لیسانس	کارمند	۵	۲
	زن	۴۸	دکتری	پزشک	۴	---
۱۰	مرد	۳۵	دیپلم	آزاد	۵	۲
	زن	۴۰	دیپلم	آزاد	۵	---
۱۱	مرد	۲۷	لیسانس	آزاد	۸	---
	زن	۳۵	لیسانس	خانه‌دار	۲	---
۱۲	مرد	۲۴	دیپلم	بیکار	۸	---
	زن	۳۲	لیسانس	خانه‌دار	۱	---

جدول ۲. مضامین، مفاهیم اولیه و نمونه بیانات زوج‌های شرکت‌کننده از ازدواج سن معکوس

مضامین اصلی	مضامین فرعی	مفاهیم اولیه	نمونه بیانات زوج‌های شرکت‌کننده	شرکت‌کننده
امنیت عاطفی ناپایدار	ترس از خیانت شوهر - نگرانی بابت از بین رفتن علاقه در آینده - نگرانی از عدم پایداری ازدواج بدلیل اختلاف سنی و فشار دیگران	گاهی فکر میکنم ممکنه شوهرم بخاطر اختلاف سنی ازم راضی نباشه و آخرش بهم خیانت کنه	زن. ۷	
نارضایتی‌های ناشی از عدم تناسب ظاهری	نگرانی مرد از زود پیر شدن همسر - حساسیت زن درباره بالا رفتن سن و کاهش جذابیت ظاهری - نارضایتی از سلیقه و پوشش همسر - تغییر دادن سبک پوشش علیرغم میل باطنی در راستای حفظ تناسب ظاهری	هر مردی اگر تو چنین ازدواجی باشه آخرش این نگرانی را داره که زنم زودتر از من پیر میشه	مرد. ۱۱	
انتخاب ناآگاهانه در ازدواج	غلبه علاقه بر شناخت در پیش از ازدواج - انتظارات و ملاکهای غیرواقع‌بینانه در انتخاب - تکیه بیش از حد به استقلال مالی زن - تجربه حس جذاب بودن با انتخاب همسر کوچکتر - با انتخاب فرد کوچک‌تر بدنبال تجربه کردن هیجان - انتخاب همسر بابت فرار از تنهایی و مشکلات مالی - تغییر جذابیت‌های اولیه	من موافق ازدواج با دختر بزرگ‌تر از خودم نبودم، ولی به دلیل علاقه، آدم خودشو توجیه میکنه و دلایل مثبتي پیدا میکنه ولی اگر برگردم به قبل اینکارو نمیکنم	مرد. ۸	
آسیب‌های فردی	مقایسه دوره زندگی مرد با زن و احساس عقب ماندگی اجتماعی / مالی - احساس ضعف مرد بخاطر تجربه بیشتر زن - احساس بی‌کفایتی - احساس سرخوردگی بابت نداشتن اهداف مشترک - هویت ضعیف شغلی - عدم دریافت حس تأیید - سرکوب میل به پیشرفت زن به دلیل کم نشدن اعتماد بنفس شوهر	اگه بخوام صادقانه بگم، یکی از دلایل انتخاب مرد جوان‌تر واسم این بود که به خودم و دیگران ثابت کنم که واسه جوون‌ترها هم جذابم، ولی الان دارم نتیجه این اشتباهاتم را میبینم و احساس حماقت میکنم	زن. ۴	
آسیب عزت نفس	مقایسه دوره زندگی مرد با زن و احساس عقب ماندگی اجتماعی / مالی - احساس ضعف مرد بخاطر تجربه بیشتر زن - احساس بی‌کفایتی - احساس سرخوردگی بابت نداشتن اهداف مشترک - هویت ضعیف شغلی - عدم دریافت حس تأیید - سرکوب میل به پیشرفت زن به دلیل کم نشدن اعتماد بنفس شوهر	وقتی به خانمم نگاه میکنم که چقدر از جنبه مالی و شغلی از من جلوتره اعتماد بنفس کم میشه و بعضی وقتها به خودم میگم اگه کوچک‌تر بود این اختلاف‌ها را نداشتیم	مرد. ۵	
آسیب هیجانات فردی	نگرانی خانم از ابراز نظرات و انتقادات بدلیل حساسیت مرد از بی‌تجربه قلنداد شدن - تلاش افراطی مرد برای پخته به‌نظر رسیدن - احساس جذاب نبودن در زن - برآورده نشدن احساس حمایت در زن - ذهن‌خوانی منفی درباره احساس پشیمانی همسر از ازدواج - احساس غم و افسردگی از انتخاب اشتباه - تجربه احساس تحقیر و سرزنش - احساس دوست‌نداشتنی بودن و عدم دریافت توجه	جدیداً هر کاری میخوام بکنم باید با زنم مشورت کنم چون اون تجربش بیشتره و این موضوع دیگه اعتماد بنفس رو گرفته	مرد. ۱	
آسیب هیجانات فردی	نگرانی خانم از ابراز نظرات و انتقادات بدلیل حساسیت مرد از بی‌تجربه قلنداد شدن - تلاش افراطی مرد برای پخته به‌نظر رسیدن - احساس جذاب نبودن در زن - برآورده نشدن احساس حمایت در زن - ذهن‌خوانی منفی درباره احساس پشیمانی همسر از ازدواج - احساس غم و افسردگی از انتخاب اشتباه - تجربه احساس تحقیر و سرزنش - احساس دوست‌نداشتنی بودن و عدم دریافت توجه	خیلی مواقع می‌خوام نظری بدم ولی با خودم میگم باز فکر میکنم می‌خوام بگم تو بچه‌ای یا من بهتر میفهمم، نظرمو نمیگم و این خیلی بده.	زن. ۱	
آسیب هیجانات فردی	نگرانی خانم از ابراز نظرات و انتقادات بدلیل حساسیت مرد از بی‌تجربه قلنداد شدن - تلاش افراطی مرد برای پخته به‌نظر رسیدن - احساس جذاب نبودن در زن - برآورده نشدن احساس حمایت در زن - ذهن‌خوانی منفی درباره احساس پشیمانی همسر از ازدواج - احساس غم و افسردگی از انتخاب اشتباه - تجربه احساس تحقیر و سرزنش - احساس دوست‌نداشتنی بودن و عدم دریافت توجه	واسه اینکه ثابت کنم من تو خونه حرف اول رو میزنم، خیلی جاها الکی قلدری و لجبازی میکنم. جالبه که همسرم بازم با نگاهش بهم میگه که اینم از بچگیته و دیگه از این بابت خیلی عصبانی میشم	مرد. ۱۰	

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش کیفی حاضر با روش پدیدارشناسی توصیفی، به دنبال پاسخ به این سؤال بود که، عوامل نارضایتی در ازدواج‌های سن معکوس چگونه هستند؟ تحلیل و کدگذاری یافته‌ها منجر به شناسایی ۳ مضمون اصلی، ۱۸ مقوله و

۹۰ کد اولیه گردید. سه مضمون اصلی به دست آمده از نتایج، شامل عوامل

فردی، عوامل زوجی و عوامل خانوادگی - اجتماعی بودند.

در تبیین کلی نتایج پژوهش حاضر می‌توان گفت، در زوج‌های ناراضی با اختلاف سنی معکوس، اغلب نارضایتی‌ها ریشه در انتخاب ناآگاهانه و غیر

واقع‌بینانه در ازدواج دارد که معمولاً با الگوهای اولیه خود فرد از ازدواج نیز در تضاد می‌باشد. نگرانی‌هایی مانند ترس از خیانت شوهر و یا از بین رفتن علاقه در آینده به دلیل پشیمانی همسر و همچنین اضطراب‌های ناشی از عدم تناسب ظاهری، که می‌تواند امنیت عاطفی فرد در رابطه را تحت تأثیر قرار دهد، باعث بروز رنجش‌های فردی و پیدایش و افزایش نارضایتی‌های زوجی می‌شود. تفاوت در اختلاف سنی و به تبع آن تفاوت در سبک فکری و جهان‌بینی افراد منجر به عدم درک یکدیگر و نداشتن حرف مشترک می‌شود، که این موضوع به همراه اسناد دادن مشکلات به تفاوت سنی معکوس می‌تواند بر روش‌های حل مسئله و مهارت‌های ارتباطی زوجین اثر منفی بگذارد. در این ازدواج‌ها، تلاش‌های افراطی برای راضی نگه داشتن مرد در روابط جنسی که می‌تواند ناشی از عدم اعتماد به نفس در خانم‌ها باشد، به چشم می‌خورد. اختلاف در مدیریت مالی، تحت تأثیر مشکلات در مهارت‌های ارتباطی و شیوه‌های حل مسئله، افزایش می‌یابد که به عدم دریافت حس حمایت در زن و کاهش عزت‌نفس در مرد منجر می‌شود، که به واسطه اختلاف سنی معکوس، طرفین این نارضایتی‌ها را به اختلاف سنی ربط می‌دهند. نگرانی از ناباروری به دلیل شرایط سنی، نگرانی خانم به دلیل عدم اطمینان از کیفیت رابطه و ناپخته بودن مرد به عنوان نقش پدر، نداشتن شرایط مالی مناسب به واسطه سن آقا از جمله علل مطرح شده زوجین در مورد اختلافات مربوط به فرزندآوری می‌باشد. در ازدواج با اختلاف سنی معکوس، اختلاف‌های مربوط در ارتباط با خانواده‌ها تأثیر منفی بسزایی در کیفیت ارتباطی زوجین دارد. خانواده‌ها بدلیل عدم رضایت و توافق نسبت به این مدل ازدواج، حمایت خود را از زوجین دریغ می‌کنند و به مرور به دخالت در ارتباط زوجین می‌پردازند، این فشارها منجر به ایجاد تنش بین زوجین و خانواده‌ها می‌گردد و زمانی که برای این تنش‌ها راه حل مناسبی پیدا نمی‌گردد، منجر به دور شدن افراد از خانواده‌شان و ایجاد حس از دست دادن خانواده می‌گردد، این موضوع باعث ایجاد احساس‌های منفی و رنجش‌های شدید در بین زوجین شده تا جایی که یا به دنبال پیدا کردن مقصر در یکدیگر می‌گردند و یا روشی جز اجتناب و دوری‌گزینی از خانواده‌ها نمی‌یابند. ازدواج با اختلاف سنی معکوس از موضوعاتی است که در جامعه ما کماکان به عنوان یک ساختار شکنی اجتماعی به حساب می‌آید و باورهای چندان مثبتی نسبت به این پدیده وجود ندارد. این عدم پذیرش اجتماعی منجر به ایجاد برچسب‌های

اجتماعی منفی از طرف جامعه و ایجاد احساس دلسردی و سرخوردگی در این قبیل از ازدواج‌ها شده و تأثیر منفی قابل توجهی بر احساس رضایت زوجین می‌گذارد. نگرانی و ترس از این قبیل قضاوت‌ها، عزت‌نفس ارتباطی آن‌ها را کاهش می‌دهد و با پنهان کردن اختلاف سنی خود از دیگران، سعی می‌کنند از مواجهه با قضاوت اجتماعی دوری گزینند. نتایج این پژوهش با یافته‌های پرولکس و همکاران (۲۰۰۶)، بانکس و آرنولد (۲۰۰۱)، برینگس و وینتر (۲۰۰۱)، هم‌راستا می‌باشد. پرولکس، کان و لاگ (۲۰۰۶)، به برخی از عوامل نارضایتی در زنانی که در ارتباط با مردان کوچک‌تر از خود هستند، اشاره کردند، از جمله: معضل پیر به نظر رسیدن و از دست دادن زیبایی، کاهش صمیمیت تحت تأثیر اختلاف سنی که منجر به عدم توافق در حیطه‌هایی مانند جدال قدرت، علاقه‌مندی‌ها و باروری می‌گردد، عدم پذیرش و درک این نوع رابطه از طرف دوستان و اینکه اکثر این زنان داغ ننگ اجتماعی پیرامون ازدواج خود را با کناره‌گیری از روابط دوستانه و فشار اجتماعی از طرف دوستان و خانواده را تجربه می‌کنند. همچنین بسیاری دیگر، عامل جذب شدن خود به چنین رابطه‌ای را فقط جوانی طرف مقابل و جذابیت فیزیکی یا سرزندگی همسرشان اعلام کردند و اینکه بودن در چنین رابطه‌ای احساس جوان‌تر بودن به آن‌ها می‌دهد. هرچند این نتایج صرفاً بر تجارب زنان در این روابط متکی بوده لیکن دارای همسویی قابل توجهی با نتایج پژوهش حاضر می‌باشد، آسیب عزت‌نفس، نگرانی از قضاوت‌های اجتماعی، حل مسئله ناکارآمد، نارضایتی‌های ناشی از زیبایی و تناسب ظاهری، اختلافات مربوط به فرزندآوری، نگرانی از بازخورد منفی دیگران، آسیب در هویت فردی از جمله محورهای نارضایتی بدست آمده در پژوهش حاضر می‌باشند.

کالت و همکاران (۲۰۰۱)، در تحقیق خود نشان دادند، یکی از دلایل کاهش رضایت زناشویی با افزایش اختلاف سنی بین زوج‌ها ممکن است این باشد که با افزایش سن، تمایلات جنسی تغییر یافته و همسران انتظار فعالیت‌های جنسی متفاوتی از یکدیگر دارند و این منجر به ناهماهنگی فعالیت‌های جنسی و ایجاد نارضایتی در بین زوج‌ها با شکاف سنی معکوس می‌شود. در پژوهش حاضر نیز نگرانی خانم‌ها از کاهش میل جنسی، دغدغه بابت رضایت جنسی در آینده که با افزایش سن و اختلاف سنی معکوس شدیدتر نیز می‌شود، به عنوان دغدغه‌های مهم زوجین شناخته شده است و

بروز این نگرانی‌ها منجر به کاهش اعتماد به نفس و تلاش افراطی برای راضی نگه داشتن همسر در رابطه جنسی می‌گردد.

برینگس و وینتر (۲۰۰۰)، در تحقیقی درباره روابط بین زنان بزرگ‌تر - مردان جوان‌تر نشان دادند، زنان در ازدواج‌های زن - بزرگ‌تر ممکن است احساس بدی درباره بیشتر پول درآوردن از همسرانشان داشته باشند، چرا که آن‌ها اکنون در مسیر شغلی خود به خوبی استقرار یافته و به تبع آن درآمد بالاتری دارند، در برخی موارد همین امر موجب تعارض بین زوج‌ها می‌شود. در نتایج پژوهش حاضر نیز عدم مسئولیت‌پذیری، عدم رضایت مرد از جایگاهش در خانواده، احساس منفی از نقش و مسئولیت کنونی، ضعیف شمردن مرد در پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی، عدم هماهنگی در پذیرش مسئولیت‌های خانگی، وابستگی شخصیت مرد برای چسبیدن به فرد قدرتمند و حس منفی زن از این ویژگی از جمله دلایل زوجین در بروز نارضایتی‌های زوجی عنوان شده‌اند.

از جمله مطالعاتی که نتایج ناهمسو با نتایج پژوهش حاضر دارند، می‌توان به ملک‌آبادی و همکاران (۱۳۹۸)، اشاره کرد.

اسماعیلی‌ملک‌آبادی و همکاران (۱۳۹۸)، در تحقیقی نشان داد که عامل سن معکوس به عنوان یک عامل اصلی و معنادار بر روی رضایتمندی شناسایی نشد، هرچند که در این مطالعه اختلاف سنی صفر تا دو و نیم سال در نظر گرفته شده و به اختلاف سنی بالاتر پرداخته نشده بود. از آنجایی که اختلاف سنی ۲/۵ سال می‌تواند به عنوان تفاوت سنی نزدیک به حساب آید، شاید نتواند اثر قابل توجهی بر رضایت زوجین بگذارد، در پژوهش حاضر حداقل اختلاف سنی زوجین، ۵ سال بود و میانگین اختلاف سنی افراد، ۶/۷۵ سال بود که اثرات اختلاف سنی را بیشتر نمایان می‌سازد و همچنین یافتن اسناددهی‌های مخرب به اختلاف سنی، در بروز مشکلات مورد توجه پژوهشگر بود.

این پژوهش به مانند تمام پژوهش‌ها دارای محدودیت‌هایی بود. از آنجایی که پژوهشگر به دنبال کشف عوامل نارضایتی مرتبط با اختلاف سنی

معکوس بود، از نقش فرزند و تفاوت‌های فرزندپروری در این عوامل صرف نظر شد، زیرا وجود ازدواج مجدد و حضور فرزند از ازدواج قبلی در این ازدواج‌ها، قابل توجه است و اختلافات در حوزه فرزندپروری را تحت تأثیر قرار می‌دهد. هر چند پژوهشگر تلاش کرد تا در مصاحبه‌ها و تجزیه و تحلیل نتایج، عوامل اثرگذار ناشی از تفاوت در مدرک تحصیلی، شغلی و مالی را از منظر اختلاف سنی تحلیل کند، لیکن، این متغیرها می‌توانند بر نتایج به دست آمده تأثیر بگذارند.

برای تحقیقات آتی در این زمینه، پیشنهاد می‌گردد با توجه به پژوهش‌های محدود صورت گرفته در این زمینه، با در نظر گرفتن ملاحظات فرهنگی، به تدوین یک الگوی بومی منسجم و مبتنی بر پژوهش از عوامل مؤثر بر نارضایتی در ازدواج‌های سن معکوس پرداخته شود، تا علاوه بر گسترش دانش متخصصان در این زمینه، در مشاوره‌ها و آموزش‌های زوجی از آن‌ها استفاده گردد. همچنین با انجام پژوهش در جوامع دیگر، می‌توان به درک بهتری از نقش عوامل فرهنگی، در این ازدواج‌ها دست یافت.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از پایان‌نامه نویسنده اول در رشته مشاوره خانواده، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه اصفهان می‌باشد. در این پژوهش مشارکت کنندگان آگاهانه و داوطلبانه در پژوهش مشارکت نمودند. قبل از انجام مصاحبه‌ها، در مورد اهمیت و هدف از انجام پژوهش به شرکت کنندگان توضیح داده شد و اطمینان و اعتماد آنان در محرمانه بودن مصاحبه، ضبط صدا و آزاد بودن برای خروج از پژوهش جلب گردید. به شرکت کنندگان در پژوهش اطمینان داده شد که اطلاعات بدست آمده محرمانه مانده و نتایج پژوهش بدون نام و نشان آن‌ها منتشر خواهد شد.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی می‌باشد.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده اول محقق اصلی پژوهش می‌باشد، نویسنده دوم استاد راهنما و نویسنده سوم استاد مشاوره می‌باشند.

تضاد منافع: نویسندگان هیچ تضاد منافع در رابطه با این پژوهش اعلام نمی‌نمایند.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از اساتید راهنما و مشاور محترم و تمامی افرادی که در به سرانجام رساندن این پژوهش یاری رساندند، تشکر و قدردانی می‌نمایم.

References

- Carollo, A., Oksuzyan, A., Drefahl, S., Camarda, C., Ahrenfeldt, L., Christensen, K., Van Raalte, A. (2019). Is the age difference between partners related to women's earnings? *Demographic Research*, 41, 425-460. [\[LINK\]](#)
- Cheraghi, M., Mazaheri, M. A., Moutabi, F., Panaghi, L., Sadeqi, M., Salmani, KH., (2016). Prediction of marital satisfaction on the basis of quality of spouse's relationships with the two main families. *Strategy for Culture*, 8(31), 99. [\[LINK\]](#)
- Colette. A., Banks, C. A., Arnold, P. (2001). Opinions towards sexual partners with a large age difference. *Marriage & Family Review*, 33(4), 5-18. [\[LINK\]](#)
- Esmaeeli Malek Abadi F, Kazemnejad A, Ghofrani-pour F, Vahabi N. (2019). The study of marital satisfaction in older woman-younger man marriages. *Razi J Med Sci*, 26(3), 24-30. [\[LINK\]](#)
- Erfanmanesh, N., Darvizeh, Z., Khosravi, Z., & Hasanzadeh Tvakkoli, M.R. (2015). Qualitative evaluation of predisposing factors in reverse age-heterogamous couples. *Journal OF Payesh*, 14 (6), 667-675. [\[LINK\]](#)
- Hossein Khanzadeh, A., Niyazi, I., Taher, M., Moghtadaei, K., Mehry, S., Mohammadi, H. (2015). Analyzing and prioritizing of criteria of spouse selection in single students of Guilan university. *Journal of psychological science*, 14(53), 75-90. [\[LINK\]](#)
- Hosseini A, Godarzi M, Ahmadyan H, Yarahmadi Y. Presenting a causal model of divorce in married men referred to counseling centers based on irrelevant communication beliefs and individual differentiation with the mediating role of sexual function and marital frustration. *Journal of psychological science*, 19(87), 361-374. [\[LINK\]](#)
- Jebraeili, H., & Taheri, M. (2014). The role of cultural values in preferences for age of marriage and age difference between spouses. *Journal of Iranian Psychologists*, 10(40), 421-429. [\[LINK\]](#)
- Hooshmandi R, Ahmadi K, Kiamanesh A. Analysis of the causes of marital conflict in the last two decades (a systematic review). *Journal of psychological science*, 18 (79), 819-828. [\[LINK\]](#)
- Kemkes-Grottenthaler, A. (2004). For better or worse, till death us do part: Spousal age earnings? *Demographic Research*, 41, 425-460. [\[LINK\]](#)
- Lehmiller, J. J., Agnew, C. R. (2007). Perceived Marginalization and the Prediction of Romantic Relationship Stability. *Journal of Marriage and Family*, 69 (4), 1036-1049. [\[LINK\]](#)
- Markman, H. J., Rhoades, G. K., Stanley, S. M., Ragan, E. P., & Whitton, S. W. (2010). The premarital communication roots of marital distress and divorce: the first five years of marriage. *Journal of Family Psychology*, 24, 289. [\[LINK\]](#)
- Montenegro, X. P. (2003). Lifestyles, dating and romance: A study of midlife singles, *Gender and Development*, 11(1), 1-16. [\[LINK\]](#)
- Morrow, R., Rodriguez, A., King, N. (2015). Colaizzi's descriptive phenomenological method. *The Psychologist*, 28(8), 643-644. [\[LINK\]](#)
- National Organization for Civil. Registration (NOCR). (2014). Statistical Yearbook of the registration. [\[LINK\]](#)
- Proulx, N., Caron, S. L., Logue, M. E. (2006). Older women/younger men: A look at the implications of age difference in marriage. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 5(4), 43-64. [\[LINK\]](#)
- Rezazadeh S M R, Bahrami Ehsan H, Fazel M, Fallah M. Assessment of inducing factors on divorce: An exploration Analysis. *Journal of psychological science*, 17(71), 765-774. [\[LINK\]](#)
- Shokri, O., Matini Yekta, L. (2019). *Journal of Applied Psychology*, 13(3), 409-431. [\[LINK\]](#)
- Tsai, J. W. (2016). Family Matters. *Journal Published by the American Medical Association*; 170(7), 601-641. [\[LINK\]](#)
- Yazdanpanah, Y., Shahmoradi, S., Naghsh, Z. (2018). The effectiveness of marital enrichment program on increasing the intimacy and hope of couples with disabled children. *Journal of Applied Psychological Research*, 8(4), 87-108. [\[LINK\]](#)